

Slovo k povzbuzení na sobotu 27. února 2021, na sobotu po 1. neděli postní
Biblická čtení: Dt 26,16-19; Ž 119; Mt 5,43-48

Milé sestry, milí bratři,

první starozákonní čtení je dnes opět z Páté knihy Mojžíšovy, z knihy Deuteronomium. Jelikož jsme z ní četli už před několika dny, bylo již při té příležitosti připomenuto, jak tato poslední kniha Pentateuchu je (podle Druhé knihy královské) znovu nalezenou knihou Zákona v útrokách jeruzalémského chrámu koncem sedmého století před Kristem a jak právě na tento podivuhodný nález navázala velká náboženská reforma, obnova dodržování Zákona a smlouvy s Hospodinem, velká očista lidu a kultu od modloslužeb za vlády judského krále Joziáše.

Ať to s nálezem či sepsáním této posvátné knihy bylo, jak bylo, v každém případě obsahem Deuteronomia je skutečně „opakování Zákona“ (název znamená doslova „druhý Zákon“). Je jeho novým a hlubším výkladem, a tak je mu také dobré naslouchat.

Dnešní úryvek je samotný závěr a tím i jakési shrnutí praktického vyústění hlavní části knihy: Pokud Izrael bude Boží nařízení ze srdce dodržovat, a tak kráčet po Hospodinových cestách, bude zakoušet Hospodinovu blízkost, bude na něm spočívat jeho požehnání.

I přestože – zejména od chvíle příchodu Božího Syna – platí, že Bůh je blízko všem, a to i všem hříšníkům, vztah mezi kráčením po Božích cestách a vnímatelností Boží Kristovy blízkosti platí stále také. «Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha... Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo, a můj Otec ho bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek» jsou slova samotného Pána Ježíše.

Něco takového známe přeci i z vlastní duchovní zkušenosti (anebo třeba i ze svědectví druhých). Jistěže v této oblasti musíme zůstat velmi pokorní, je třeba se stále snažit ve vlastním prožívání rozlišovat Kristovu skutečnou a jen jeho domnělou přítomnost, opravdovou Boží blízkost a jen její představu či dokonce sugesci. Přesto se můžeme odvážit snad říci, že v dobách, kdy se člověku s Boží pomocí nějak daří kráčet po Božích cestách, může tuto Boží blízkost – zakoušenou především jako vnitřní pokoj – zažívat. Přičemž k této zkušenosti Boží blízkosti patří i ta po hříchu, ta, která přichází ve chvílích lítosti, zvláště ve chvílích, kdy na hříšníkovi spočine Boží milosrdné odpuštění.

I když vše je samozřejmě povětšinou mnohem komplikovanější – otázka skutečné a domnělé Boží blízkosti je jedním z největších „oříšků“ duchovního života – , přesto ve světle dnešního prvního čtení a Kristových slov musí platit, že čím poctivější by byla naše snaha kráčet po Božích cestách, tím větší naději autenticity své křesťanské duchovní zkušenosti bychom měli. Pochopitelně stále a jediné s pokorným vědomím, že prožitek vlastního „já“ nikdy nebudeme schopni zcela oddělit a odlišit od zakoušení Božího „ty“, neboť Bůh proniká vše a zejména skrze naše „já“ se nám dává zakoušet; „blažené patření“ (*visio beatifica*), které jako jediné je bezprostřední (doslova), to je až v nebi. Že prožitek svého „já“ od zkušenosti Božího „ty“ ve svém vztahu s Kristem nedokážeme nikdy zcela rozlišit, tedy vůbec nevádí. Co vadí, co by bylo skutečnou tragédií, je to, kdybychom zůstali jen ve svém „já“ a mysleli si, že s jistotou zakoušíme Boha, a přitom bychom se sobecky točili jen v sobě samých.

Jenže jak se to pozná, že se něco takového neblahého děje, že jsme uzavřeni v sobě a s Bohem se ve skutečnosti (příliš) nesetkáváme? Možná – aspoň co do základních známek – docela jednoduše: Pokud by se v nás neprobouzela touha Boží přikázání následovat, Kristovo slovo zachovávat, anebo pokud by v nás nebyla aspoň lítost, že to nedokážeme, tedy pokud by v nás vůbec nebyla touha milovat Boha i lidi, a to i navzdory našim slabostem, pak bychom opravdu byli ve velkém nebezpečí, že se skutečně točíme jen sami v sobě a že naše duchovní zkušenost není autentická. Že nakonec zakoušíme jen sebe a především potvrzujeme jen sebe. Jenže to je cesta k onomu hříchu proti Duchu svatému, který právě v totálním vtočení se do sebe samého (*incurvatio in seipsum*) spočívá.

Otevřenost Bohu a lidem, touha je milovat, touha Boží přikázání následovat, anebo alespoň pokorné vědomí vlastní slabosti, lítost nad hříchem a volání o Boží nezasloužené milosrdenství, touha hřích nahradit třeba aspoň jiným dobrem, když už Boží přikázání v tom či onom následovat nedokážeme, to jsou známky autenticity zakoušení Boží Kristovy blízkosti, který nepřišel, aby zachránil zdravé, ale právě nemocné.

Něco takového, i když samozřejmě v poněkud jiném kontextu, slyšíme i z dnešního evangelijního úryvku. Je stále z Horské řeči Pána Ježíše. Celá tato řeč, také někdy chápaná jako *magna charta* celého evangelia, odhaluje ono křesťanské „více“. Ono „více“ oproti mojžíšskému Zákonu, onu novost křesťanství, kterou by v nás měla působit Kristova milost, dar autentického setkání s ním. V dnešních verších konkrétně „více“ v nejzásadnějším přikázání lásky, a to v jeho druhé části.

Křesťanské „více“, skutečná láska k lidem, spočívá dle slov Pána Ježíše v milování i těch, kteří naši lásku neopětují, dokonce i těch, kteří nás rádi nemají, kteří jsou našimi nepřáteli, kteří nám ubližují, škodí; ti všichni jsou naši bližní, které máme milovat. «Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují» slyšíme z Kristových úst.

To samozřejmě dobře víme, o tom je skoro celé evangelium. Je ale dobré si stále znovu a znovu připomínat, že právě přikázání větší lásky je tou nejzásadnější cestou, po které máme kráčet životem. Proto touha po takovéto lásce k lidem a snaha o ni, případně aspoň lítost, že to (zatím) v tom či onom nedokážeme, je také jednou ze známek, ne-li tou nejzásadnější, že naše duchovní zkušenost je autentická, že je opravdu zkušeností Boží Kristovy blízkosti. Navíc je cestou k dokonalosti, neboť jedině «láska přikryje množství hříchů».